

Nr 90.

Ankom till riksdagens kansli den 24 april 1936 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till statspolisorganisationen m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e och 4:e avd.)

I den till riksdagen avlätna, den 3 januari 1936 dagteknade propositionen, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1936/1937 (punkterna 149—153 och 158, sid. 289—301 och 307, av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för budgetåret 1936/1937 anvisa

dels till Statspolisorganisationen: Statspolisintendenten ett förslagsanslag av 14.500 kronor,

dels till Statspolisorganisationen: Materiell, utrustning och expeditionskostnader ett förslagsanslag av 564,400 kronor, därav 365,400 kronor att utgå av automobilskattemedel,

dels till Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten ett förslagsanslag av 1,685,000 kronor, därav 135,000 kronor att utgå av automobilskattemedel,

dels till Statspolisorganisationen: Tillfällig förstärkning av ordningsstatspolisens personal ett anslag av 47,200 kronor, att utgå av automobilskattemedel,

dels till Statspolisorganisationen: Utbildning i motorfordonskunskap ett anslag av 10,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel,

dels ock till Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet ett förslagsanslag av 350,000 kronor, därav 25,000 kronor att utgå av automobilskattemedel.

Statspolisorganisationen: Statspolisintendenten. Från detta anslag utgår statspolisintendentens avlöning. Det för nästa budgetår äskade anslagsbeloppet är oförändrat i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade.

Övriga i detta utlåtande behandlade anslag påverkas eller äro föranledda av den utökning av ordningsstatspolisens, som av Kungl. Maj:t föreslagits i samband med omläggning av automobilbesiktningväsendet (propositionen

nr 30). Beträffande denna omläggning har utskottet förut denna dag avgivit utlåtande, i vilket utskottet i princip tagit ställning till den från och med den 1 januari 1937 föreslagna utökningen av statspolisen.

Innan redogörelse lämnas för de olika anslagens beräkning enligt Kungl. Maj:ts förslag, torde i ett sammanhang böra angivas, huru den föreslagna utökningen av ordningsstatspolisens personal och utrustning med motorfordon samt organisationens omfattning efter denna utökning kommer att se sig. Utskottet hänvisar härutinnan till följande sammanställning.

Avdelning	Kommissarier		Överkonstaplar		Konstaplar		Ridhästar		Automobiler		Motorecyklar	
	Ökning	Totalt	Ökning	Totalt	Ökning	Totalt	Ökning	Totalt	Ökning	Totalt	Ökning	Totalt
Stockholm ...	—	1	1	4	10	45	(— 2)	20	3	9	—	2
Eskilstuna ...	—	—	—	1	2	5	—	—	⁴) 1	2	—	—
Norrköping ¹⁾ ...	—	—	—	1	2	8	—	2	1	3	—	1
Jönköping ...	1	1	—	1	5	11	7	7	1	3	1	1
Växjö ...	—	—	—	1	1	4	—	—	⁴) 1	2	—	—
Kalmar ...	—	—	—	1	1	7	—	—	1	3	—	—
Karlskrona ²⁾ ...	—	—	—	1	—	3	—	—	—	2	—	—
Malmö ...	—	1	—	2	6	23	—	10	2	8	—	1
Göteborg ...	—	1	1	3	8	33	—	12	3	8	—	1
Skövde ...	—	—	—	1	2	5	—	—	⁴) 1	2	—	—
Karlstad ...	—	—	—	1	1	7	—	—	1	3	—	—
Örebro ...	1	1	—	1	5	11	7	7	1	3	1	1
Västerås ...	—	—	—	1	2	5	—	—	⁴) 1	2	—	—
Falun ...	—	—	—	1	2	9	—	—	⁴) 1	3	—	—
Gävle ...	—	1	1	1	5	14	⁵⁾ 5	7	1	4	—	1
Sundsvall ...	—	1	—	1	3	16	—	7	1	4	—	1
Östersund ...	—	—	—	1	2	5	—	—	—	2	—	—
Umeå ...	—	—	—	1	4	7	—	—	1	3	—	—
Luleå ³⁾ ...	—	1	—	1	1	19	—	7	—	6	—	1
Summa	2	8	3	25	62	237	19	79	21	72	2	10

I anslutning till sammanställningen bör framhållas, att det totala antalet automobiler i anledning av vissa av statspolisintendenten gjorda och av Kungl. Maj:t upptagna förslag ytterligare bör ökas med tre på sätt närmare framgår av den följande redogörelsen.

Statspolisorganisationen: Materiell, utrustning och expeditjonskostnader. Till inköp av ridhästar och beredande av stallrum åt vissa av statspolisens hästar m. m. hava beräknats 34,000 respektive 33,000 kronor, varav 30,000 respektive 11,000 kronor föranledas av utökning av ordningsstatspolisens hästbestånd i samband med den vidgade organisationen. Då denna utökning utgör kompensation för ökad användning för trafikkontroll m. m. av statspolisens personal och motorfordon och sålunda icke omedelbart betingas av effektiviseringen av trafikkontrollen, har föreslagits, att kostnaderna skulle helt bestridas av andra skattemedel än automobilskattemedel.

¹⁾ En patrull om två konstaplar med en bil tills vidare förlagd i Skänninge.

²⁾ En patrull om två konstaplar med en bil tills vidare förlagd i Svängsta.

³⁾ Tre patruller om sammanlagt sex man med tre bilar förlagda i Tornedalen.

⁴⁾ I utbyte mot nuvarande motorcykel.

⁵⁾ Därtill 2 hästar, överflyttade från avdelningen i Stockholm.

För inköp av motorfordon har till en början beräknats ett belopp av 10,000 kronor till en snabbgående sju-sitsig automobil för ordningsstatspolisen i Göteborg. Vidare skulle två femsitsiga automobiler anskaffas för envar av kriminalstatspolisavdelningarna i Sundsvall och Umeå för en sammanlagd kostnad av 15,000 kronor. Till förnyelse av statspolisens motorfordonsbestånd har anslagits ett belopp av 73,500 kronor. Slutligen har för de i den förut återgivna sammanställningen upptagna motorfordonen, 21 automobiler och 2 motorcyklar, beräknats ett belopp av 162,300 kronor.

Till inköp av motorfordon skulle sålunda sammanlagt åtgå 260,800 kronor. Detta belopp skulle med undantag av 15,000 kronor, avseende de två automobilerna för kriminalstatspolisen, täckas av automobilskattemedel. Av dylika medel skulle alltså utgå 245,800 kronor. Såsom skäl härför har anförts, att motorfordonsbeståndet i sin helhet vore avsett att i mycket betydande utsträckning tagas i anspråk för de trafikkontrollerande uppgifterna. Anskaffningen av nya fordon såsom ersättning för förslitna sådana komme sålunda i hög grad denna verksamhet till godo.

Till underhåll och drift av motorfordon har upptagits ett belopp av 198,000 kronor, vilket ansetts böra fördelas med hälften å automobilskattemedel och hälften å andra skattemedel.

Därjämte har till expeditionskostnader, inköp av diverse materiell och löpande utgifter i övrigt beräknats 38,600 kronor, varav 20,600 kronor skulle täckas av automobilskattemedel.

Sammanlagt skulle alltså ifrågavarande anslag uppgå till (34,000 + 33,000 + 260,800 + 198,000 + 38,600) 564,400 kronor, varav (245,800 + 99,000 + 20,600) 365,400 kronor skulle täckas av automobilskattemedel.

Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten. De kostnader för den nuvarande statspolisorganisationen, som gäldas från förevarande anslag, hava av Kungl. Maj:t för nästa budgetår uppskattats till 1,550,000 kronor. En utförlig redogörelse för beloppets beräkning återfinnes å sid. 298 och 299 i statsrådsprotokollet.

Departementschefen har, under förutsättning att riksdagen icke däremot uttalar någon erinran, förklarat sig hava för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att förordna, att Göteborgs stad, som för närvarande såsom statspolis i kriminalpolitjänst tillhandahåller 2 överkonstaplar och 5 konstaplar, skulle från och med den 1 juli 1936 tillhandahålla 1 biträdande kommissarie, 1 överkonstapel och 5 konstaplar.

Av den förut återgivna sammanställningen framgår, att ordningsstatspolisen skulle utökas med 2 kommissarier, 3 överkonstaplar och 62 konstaplar eller tillhoppa 67 man. Kostnaderna härför hava beräknats till 334,000 kronor. Vidare föranleder utökningen ökade kostnader för garage och expeditionslokaler m. m., vilka kostnader uppskattats till 15,000 kronor. Av det sammanlagda beloppet (334,000 + 15,000) 349,000 kronor belöpa enligt gällande utbetalningsföreskrifter för statens ersättningar till polisdistrikten 40 procent eller i runt tal 135,000 kronor å nästa budgetår. Detta belopp har föreslagits utgå av automobilskattemedel.

Ifrågavarande anslag har alltså beräknats till (1,550,000 + 135,000) 1,685,000 kronor, varav 135,000 kronor skulle täckas av automobilskattemedel.

Statspolisorganisationen: Tillfällig förstärkning av ordningsstatspolisens personal. Under detta anslag hava medel beräknats för tillfälliga förstärkningar av ordningsstatspolisen under sommarhalvåret. Till förslaget härom har utskottet tagit ställning i sitt förut denna dag avgivna utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omläggning av automobilbesiktningssväsendet m. m. Från anslaget skulle gäldas kostnaderna för dels 50 omgångar uniformspersedlar med 14,750 kronor, dels 50 omgångar beväpning och utrustning med 5,500 kronor, dels dagarvoden till 50 extra polismän för tiden 15 april—30 juni 1937 à 5 kronor med 19,250 kronor, dels ock dagtraktamenten till 50 extra polismän under samma tid med 7,700 kronor eller tillhopa 47,200 kronor, vilket belopp skulle täckas av automobilskattemedel.

Statspolisorganisationen: Utbildning i motorfordonskunskap. Jämväl till Kungl. Maj:ts förslag härutinnan har utskottet tagit ställning i sitt nyssnämnda utlåtande. Anslagets belopp har föreslagits till 10,000 kronor, avseende första årets utbildning. Beloppet skulle utgå av automobilskattemedel.

Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet. Beträffande ifrågavarande anslag ifrågasattes icke annan ändring i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade beloppet av 325,000 kronor, än att detsamma med hänsyn till utökningen av ordningsstatspolisen ansetts böra höjas med 25,000 kronor, vilket sistnämnda belopp skulle täckas av automobilskattemedel.

Av automobilskattemedel skulle alltså för nästa budgetår beträffande här avhandlade anslag utgå sammanlagt (365,400 + 135,000 + 47,200 + 10,000 + +25,000) 582,600 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts förslag har utskottet till behandling förehåft *dels* en inom andra kammaren av herr *Albin Ström* m. fl. väckt motion, nr 84, vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta avskaffa statspolisen och avslå det av Kungl. Maj:t äskade beloppet för statspolisens verksamhet under budgetåret 1936/1937,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Aron Gustafsson* i Lekåsa m. fl. väckt motion, nr 426, vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta, att de under femte huvudtiteln, punkterna 150—153 och 158, äskade anslagen av automobilskattemedel, tillhopa 582,600 kronor, skola utgå av vanliga skattemedel.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet.

I förut denna dag avgivet utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående viss omläggning av automobilbesiktningssväsendet m. m. har

utskottet tillstyrkt Kungl. Maj:ts i samband därmed framlagda förslag om utökning av ordningsstatspolisens personal och motorfordonsbestånd. Utskottet har jämväl tillstyrkt, att statspolisens ifrågavarande personal tillfälligt förstärkes för mötande av den ökade arbetsbörda, som under sommarhalvåret åvilar statspolisen, samt att särskild utbildning av ordningsstatspolismän i motorfordonskunskap anordnas. Beräkningarna av de kostnader, som för nästa budgetår föranledas av nämnda anordningar, hava icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet har endast med hänsyn till det betydande belopp, som äskats till anskaffning av motorfordon, velat uttala angelägenheten av att utgifterna i möjligaste mån begränsas.

Då kostnaderna för statspolisens verksamhet till avsevärd del förorsakas av vägtrafiktillsynen — enligt inom kommunikationsdepartementet verkställda beräkningar uppgående till omkring 50 procent av totalkostnaderna — synes det utskottet lämpligt, att motortrafiken bidrager till bestridandet av dessa kostnader. Utskottet vill understryka chefens för kommunikationsdepartementet uttalande därom, att det förhållandet, att samhället på grund av de trafikfaror, som äro förenade med motortrafiken, nödgats vidtaga särskilda åtgärder för trafikens bedrivande under såväl för allmänheten som för motorförarna själva någorlunda betryggande former, synes väl motivera, att denna trafik också i viss utsträckning får svara för de av de särskilda åtgärderna uppkommande kostnaderna.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle för täckande av det medelsbehov, varom här är fråga, utgå ett belopp av 582,600 kronor av automobilskattemedel. Mot beräkningen av detta belopp har utskottet icke något att erinra. I anslutning till sitt förut omnämnda utlåtande vill utskottet framhålla, att motortrafiken härutöver kommer att bidra med det inkomstöverskott, som besiktningsväsendet lämnar.

Av det anförda följer, att utskottet anser sig böra avstyrka bifall till de yrkanden, som framställts i såväl motionen II: 84 som motionen II: 426.

Det av departementschefen ifrågasatta utbytet vid kriminalstatspolisen i Göteborg av en överkonstapel mot en biträdande kommissarie synes utskottet ändamålsenligt.

Under åberopande av det anförda och då Kungl. Maj:ts förslag i övrigt ej givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

I:o) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å herr Ströms m. fl. förenämnda motion (II: 84) i här behandlad del till *Statspolisorganisationen: Statspolisintendenten* under femte huvudtiteln för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 14,500 kronor;

II:o) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å herr Ströms m. fl. och herr Gustafssons i Lekåsa m. fl. förenämnda motioner (II: 84 och II: 426), förstnämnda motion i här behandlade delar, under femte huvudtiteln för budgetåret 1936/1937 anvisa

a) till *Statspolisorganisationen: Materiell, utrustning och expeditionskostnader* ett förslagsanslag av 564,400 kronor, därav 365,400 kronor att utgå av automobilskattemedel;

b) till *Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten* ett förslagsanslag av 1,685,000 kronor, därav 135,000 kronor att utgå av automobilskattemedel;

c) till *Statspolisorganisationen: Tillfällig förstärkning av ordningsstatspolisens personal* ett anslag av 47,200 kronor, att utgå av automobilskattemedel;

d) till *Statspolisorganisationen: Utbildning i motorfordonskunskap* ett anslag av 10,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel;

e) till *Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet* ett förslagsanslag av 350,000 kronor, därav 25,000 kronor att utgå av automobilskattemedel.

Stockholm den 24 april 1936.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Carlsson* i Gävle, *Olof Olsson*, *Johansson* i Fredrikslund, *Bergqvist*, *Nilsson* i Gränebo, *Svensson* i Kompersmåla, *Wallis*, *Nylander*, *Nilsson* i Fredriksfält, *Larsson* i Varberg, *Magnusson* och *Bäcklund*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Jansson*, *Strindlund*, *Holmgren*, *Andersson* i Höör, *Persson* i Falla, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Norling*, *Olofsson* i Digernäs, *Isacsson* och *Olsson* i Staxäng.

Reservation

av herrar *Strindlund*, *Svensson* i Grönvik och *Olsson* i Staxäng beträffande utskottets tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag om anlitan- de av automobilskattemedel för täckning av kostnaderna för statspolisens utökning (motionen II: 426).